

In het nieuws

Spong en Hammerstein staan bijna alleen

Er is zowat niemand te vinden die begrip heeft voor de actie van Gerard Spong en Oscar Hammerstein om namens Pim Fortuyn aangifte te doen tegen enkele politici en journalisten wegens het aanzetten tot haat. Maar Spong zet door, en als 'de koningin mij zou benaderen, dan zou ik mij daar niets van aantrekken.' We probeerden in de ontstane stampel een originele opinie te vinden.

Strafadvocaat Jan Boone kent Spong als 'uiterst integer en kundig advocaat, maar deze actie is niet des Gerards. Hij staat gewoon te dicht bij de LPF. Hij weet de indruk niet te vermijden dat hij een strafprocedure instelt om reclame te maken voor een politieke partij. Dat is in strijd met wat een goed advocaat betaamt, hij bewijst de advocatuur geen goede dienst.' *Hij zou het toch wel eens echt kunnen ménen?* 'Als hij echt denkt dat het zo is, zou hij niet de goede advocaat zijn die ik dacht dat hij was.'

Professor Theo van Boven, hoogleraar internationaal recht in Leiden en Maastricht, wil ook Spongs oprechtheid niet betwisten maar ziet eveneens weinig goede gronden voor de klacht. 'Fortuyn gaf zelf aanleiding tot racistische associaties. Dat anderen hem associëren met WO II en Anne Frank, is niet onbegrijpelijk. En de jurisprudentie van het Europees Hof voor de

Rechten van de Mens biedt veel ruimte aan politieke discussies.'

En de heren Anker? Hans Anker zegt dat hij en zijn broer nu eenmaal niet publiekelijk commentaar geven op het werk van een collega. *Maar dit is een publieke, politieke zaak geworden.* 'Ook dan speelt dossierkennis; zo weten we niet wat er precies is afgesproken tussen Spong en Fortuyn.'

De peiling in de digitale nieuwsbrief OrdeVanDeDag van 15 mei jl. werd door relatief veel mensen beantwoord. 106 Respondenten vonden de aangifte geen goede actie, slechts vier advocaten wel. Eén van hen was in staat en bereid zijn mening toe te lichten. Mr. A. Smits uit Rosmalen kan zich 'niet voorstellen dat dit als politieke actie is bedoeld.' Hij is geen strafadvocaat, maar in zijn bestuursrechtelijke praktijk komt hij veel politici en ambtenaren tegen die menen dat hun gedrag nooit juridische consequenties heeft. 'Politici zijn niet altijd

onschendbaar. De vraag is of de strafrechtelijke en civielrechtelijke grenzen voor iedereen gelijk gelden. Ik meen van wel. Of de gewraakte uitlatingen inderdaad strafrechtelijk laakbaar zijn zal moeten blijken, maar de zaak kan zeker aan de rechter worden voorgelegd.'

Onze laatste hoop bleek strafpleiter Theo Hiddema in Maastricht te zijn. 'Jazeker is het een goede actie! Ik hoop dat ze doorzetten.' En hij leest het gehele art. 137d Sr voor. 'Wat er is gebeurd was aanzetten tot haat. De aangifte is juridisch heel goed te verdedigen, en het proberen waard, al zal misschien niet elke rechter over alle gewraakte uitlatingen hetzelfde oordelen. En het is ook opportuun, het is een uitgelezen kans om die linkse klik de les te lezen die zich vergrijpt aan de waardigheid van WO II, die met een beroep op dat leed de eigen politiek verdedigt door anderen te beschuldigen. Die de duivel in Fortuyn hebben proberen te jagen om zich voor het bange volk te kunnen voordoen als duivelsuitbanners. Meestal werd rechts te grazen genomen, nu gaat het om perfecte voorbeelden van het aanzetten tot haat.'

Maar betaamt het een goed advoca...?

'Natuurlijk! Het is immers mogelijk dat Spong gewoon beschikt over een keurig mandaat? Hij en zijn praktijk hebben het echt niet nodig om reclame te maken voor een politieke partij. Er is niks mis met zijn actie; ik hoop dat hij doorzet.' (LH)

Duitse rechtsbijstand onder druk

Duitse advocaten wachten met smart op een nieuwe wet over de uitoefening van hun beroep die hen in staat zal stellen de vergoedingen voor hun werk met 12 tot 13 procent te verhogen. De afgelopen acht jaar zijn de wettelijk geregelde vergoedingen nagenoeg gelijk gebleven. Grote aantallen advocaten zien zich in hun voortbestaan bedreigd, vooral degenen die gevestigd zijn in de kleinere steden of op het platteland.

De Duitse minister van Justitie Däubler-Gmelin (SPD) kondigde begin mei aan het wetsontwerp (het 'Rechtsanwaltsvergütungs-Neuordnungsgesetz') voor een eerste lezing te zullen sturen naar de Bondsdag, waar niet veel weerstand te verwachten is. De regeringscoalitie van sociaal-democraten en groenen is het eens met de hoofdlijn in de wet om het accent in de advocatuur te verleggen van procesvoering naar raadgeving en 'bemiddeling'. Want betaald kreeg een advocaat totnogtoe met name wanneer een conflict voor de rechter werd uitgevochten. Hoe hoog precies daarna de declaratie uitviel, werd bepaald aan de hand van een ondoorzichtig stelsel van regels en tarieven, waarin driftig gesneden is in het wetsvoorstel.

Bemiddeling bij geschillen is in de Bondsrepubliek totnogtoe op de achtergrond gebleven. De verlaging van het aantal processen die de wetgever probeert te bereiken door het gewicht van 'bemiddeling'

te vergroten in het nieuwe stelsel van erelonen, moet niet alleen de (over)belasting van het rechtssysteem verminderen, maar ook bijdragen aan de bezuinigingen die de Duitse regering moet realiseren om een fors begrotingstekort weg te werken. Met name de hoge bijstandskosten zijn een grote last voor de deelstaten, die door de regering in Berlijn zijn gemaand aan het bezuinigingsprogramma van minister van financiën Hans Eichel bij te dragen.

De Duitse advocatuur zal flink moeten wennen aan het nieuwe vergoedingssysteem, waarvan de bedragen die in rekening gebracht mogen worden nog niet zijn vastgesteld. Voor 'raadgeving' wil de minister de tarieven bij voorkeur vrij laten, met een maximum van 200 euro per uur. De prijs van een eerste advies zou van 180 euro naar 100 euro omlaag moeten. Het ontlasten van het rechtssysteem zou pas werkelijk kunnen slagen als de kosten van de voorgestelde 'bemiddeling' binnen redelijke grenzen blijven en in elk geval ver onder die van het voeren van een proces. Het is nog niet duidelijk of dat gaat lukken. Veel zal ervan afhangen in hoeverre de Duitse procescultuur doorbroken kan worden en meer gematigde vormen van geschillenbeslechting, aanvaard worden, waarbij redelijkheid en pragmatisme voorop staan.

In het nieuws

'Het zijn niet uitsluitend advocaten die snel naar de rechter stappen om een conflict uit te vechten', zegt de Berlijnse advocaat Peter Müller. 'Het zijn vooral ook onze cliënten die al dan niet hevig geëmotioneerd een tegenpartij maar al te graag het vuur na aan de schenen willen leggen. En in Duitsland worden advocaten nu eenmaal overal snel bij ingeschakeld, van het kleinste verkeersongeluk tot de bouw van een grote chemiefabriek.' Hij verwacht niettemin dat wanneer de kosten van een proces hoog genoeg worden, de wil om te schikken zal toenemen.

Het wetsvoorstel draagt weinig bij aan een stabilisering van het aantal advocaten in Duitsland, dat de afgelopen jaren snel gegroeid is. Eind 2000 telde Duitsland 116.000 advocaten; het begrip 'Anwalt' is daarbij wel ruimer dan het Nederlandse 'advocaat'. Het afgelopen decennium kwamen er uit de rechtenfaculteiten zeker 6.000 advocaten per jaar op de markt. Daarnaast werd Duitsland ook nog eens overspoeld door grote internationale advocatenkantoren – met name Amerikaanse – die de Bondsrepubliek als een lucratieve markt ontdekten. 'Zolang de rechtsstaat zich uitbreidde, was er genoeg ruimte voor het groeiend aantal advocaten', zegt de Berlijnse

professor Uwe Wesel. 'Nu is er duidelijk een overschot'. Het gevolg is dat jonge advocaten soms bij moeten verdienen als taxichauffeur of aan de kassa van de Aldi supermarkten.

De grote internationale kantoren slepen niet alleen een flink deel van de opdrachten in de wacht, maar betalen ook nog eens veel hogere salarissen dan gemiddeld. Zo beginnen jonge advocaten bij de grote kantoren met 80.000 euro per jaar, een inkomen waar beginnende zelfstandige advocaten alleen van kunnen dromen, zeker als ze ver buiten industriële centra of steden gevestigd zijn. Volgens Michael Streck, voorzitter van het Deutsche Anwaltsverein, moet het gewicht van de internationale kantoren niet overdreven worden.

'Internationale kantoren bedienen slechts zeven tot acht procent van de markt, de vele kleine en middelgrote kantoren met tien tot dertig leden blijven hoofdrolspelers in het grote middenveld.' Jonge advocaten zullen het volgens hem toenemend moeten zoeken in specialisering. Daarnaast is liefde voor het vak belangrijk. 'Want wie met passie zijn vak bedrijft, start door', aldus Streck.

(Zeger Luyendijk, journalist in Berlijn)

Eindelijk rust voor de advocountants?

Na de stormachtige weken rond het faillissement van Steins Bisschop Meijburg & Co en het verdwijnen van Andersen/Andersen Legal in ons land, lijkt thans enig uitzicht te bestaan op een situatie die de noodzakelijke rust kan brengen in de hectische wereld der advocountants. Maar zonder slag of stoot gaat dat zeker niet.

De telefoon van Steins Bisschop Meijburg & Co in Rotterdam wordt nu beantwoord met Van Agt & Dussel Notarissen. De secretaresse van Rob Faassen, voormalig voorzitter van de maatschap SBMC, neemt echter op met KLegal Nederland. Dit vereist enige uitleg. Rond de 60 advocaten van SBMC maken een doorstart onder de vlag van KLegal, het mondiale advocatenmerk van KPMG dat echter opereert vanuit een geheel zelfstandige organisatie. Dit is ongeveer de helft van het totale aantal advocaten dat bij SBMC werkte. Daarnaast hebben de notarissen zich conform nieuwe ontwikkelingen in de samenwerkingseisen voor notarissen en advocaten georganiseerd in een separate BV onder de naam Van Agt & Dussel. Zij hangen echter wel onder de paraplu van KLegal dat ze aan hun naam mogen/zullen toevoegen. Het geheel telt 100 juristen. De oude vestigingen van SBMC in Amsterdam en Rotterdam blijven bestaan, zij het dat in die laatste plaats alleen notarissen zullen zitten. Op de 100 fee earners zijn slechts acht partners: Rob Faassen (ondernemingsrecht,

managing partner), Claudine Maeyer (ondernemingsrecht), Wouter Hes (arbeidsrecht), Bart Joosen en Peter Leenders (bank- en effectenrecht) en voor het notariaat Michel van Agt, Margot Dussel en (nieuw) Victor Meijers van De Brauw. KLegal advocatuur biedt verder nog IE/ICT, Engerie en Mededinging onder leiding van respectievelijk de non-partners Annemarie Kemna, Carmen Bakas en Michel Chatelin.

Dan de ontwikkelingen rond Wouters/Andersen Legal. Niemand had kunnen voorspellen dat ze zich zouden gaan aansluiten bij het aan Deloitte & Touche gelieerde AKD Prinsen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat heel Andersen Nederland (Wouters inclusief) zou opgaan in KPMG. KPMG nam echter geen beslissing waardoor Andersen ging 'shoppen'. Toen deden zowel Deloitte & Touche als Ernst & Young een bod. Gekozen werd voor de eerste partij. De advocaten van Wouters bleven echter buiten deze deal omdat accountants op grond van de recente 'samenwerkings-uitspraak' van het ECJ geen gezamenlijke rekening mogen voeren met advocaten. Scipio Van der Stoel van Wouters: 'Per 1 juni komen we als Wouters geheel los te staan als zelfstandige maatschap. Intussen zijn we in gesprek met AKD over een fusie. Als organisaties zijn Andersen en Deloitte zeer complementair. Dat geldt ook voor de aan-

gesloten advocatenkantoren. De fusie tussen de accountants is zeer snel en onder hoge druk tot stand gekomen, maar wij nemen rustig alle tijd. Het zou ook kunnen dat er geen fusie komt. Dan gaan we zelfstandig verder als Wouters zoals we ook nu werken in de opmaat naar de eventuele fusie. Deloitte kan AKD niet dwingen met ons te fuseren, want AKD is een zelfstandige maatschap. Ze moeten zelf beslissen. Er bestaat wel enige druk vanuit het gegeven dat de nieuwe combinatie Andersen/Deloitte zich natuurlijk niet wil verbinden met twee advocatenkantoren.' Carel van Lynden van AKD: 'Deloitte vroeg ons of we wilden kijken naar de mogelijkheden van een fusie met Wouters. Dat willen we, want we zeggen nergens op voorhand nee tegen. We zijn het kantoor nu aan het onderzoeken, noem het een due diligence. Over de uitkomst en onze beslissing valt nog absoluut niets te zeggen.'

Volgens de cijfers van de nieuwste Legal 500 zou bij een fusie een kantoor ontstaan van 372 juristen dat het vierde van Nederland wordt tussen Nauta Dutilh (406) en Houthoff Buruma (300). Maar bij Wouters is sprake van enige *fall out* door het vertrek van de partners Stefan van der Waal (notaris, naar Bird & Bird) en Caspar Banz (ondernemingsrecht, naar Houthoff Buruma).

(Micha Kat, journalist)